

Director:
Generalul NICOLAE PETALA

REDACTIA, STR. REGALA No. 16.

BUCUREȘTI 21 OCTOMBRIE 1928

ADMINISTRAȚIA STR. REGALA No. 16

ANUL VIII, Nr. 249.
Apare în fiecare Duminică

Greu se dau oamenii la brazdă sau o măsură a civilizației amenințată

Cum ne internaționalizăm

Primele gazete românești

În țara noastră, din pricina unui întreg trecut de samavolnicii, când tot ce era mare putea să-și facă toate gusturile, fără stavila vrunei porunci, — e greu să deprinzi pe oameni să meargă pe anumite cărări. Făcând parte din Răsăritul acesta, în care au stăpânit Turcii, dela care avem vorba de *hatâr* și la care toate se pot căpăta prin bani, suntem ispițiti totdeauna să credem că toate sunt cu putință, dacă găsești pe cineva care să se sprijine. Deci n'ai decât să i găsești, cu mijloacele cu care știi să întorci pe oameni, și toate s'a făcut. Și fiindcă astfel de lucruri se pot și se fac, oamenii se uită cu nepăsare și dispreț la măsurile care să iau și nici prin gând nu le este să se fie de ele. Când vor putea și vor avea nevoie, au să le caie, fără a se sînchisi de ce e scris.

În Bucureștii acesta al nostru, este măsura poliției ca bicicletele să nu umble pe trotuar. Oricăteori veți citi în ziare pedepse date de poliție pentru încălcările la porunca umblării rânduite pe ulițe, veți găsi pedepse date și celor cu bicicletele pe trotuar.

Credeți totuși că s'au impuținat cei care alegără călări cu cele două roți pe trotuar? Aș! pe toate străzile unde nu e paznic de poliție, călăreții pe roate nu găsesc cărare mai bună de alergat decât trotoarele. Ba încă mai și sună de departe ca să le faci loc!

Nu înțelege omul să intre în rânduială, și pace! Parcă ar fi rânduiala cine știe ce lucru urât și supărător!

Cu toate acestea rânduiala este lucru al vieții civilizate, este semn de pace și bună înțelegere între oameni, fiindcă ea este în folosul tuturor. Călcarea rânduilei de către mine este o îngreuiare pe care o aduc aproapelui meu. Cine pune gramofonul să zbrănească în casa lui, la orice ceas din zi sau din noapte, poate spune că e slobod în casa lui, să facă ce vrea. Nu socotește că, dacă zbrănaște, face nu numai în casa lui, ci se amestecă și într'alta, fiindcă zbrănașla trece și prin ziduri și peste garduri și turbură pe altui.

De acela, în străinătatea Apusului, nu este cu putință să faci aceste lucruri, pe care omul se crede în dreptul să le facă, fiindcă este «în casa lui». Acolo nu poți cânta decât numai la anumite ceasuri, fiindcă toată lumea are dreptul la liniște și nu poate fi ea stricată de gustul unuia.

La noi, din pricina că suntem deprinși să ne lăsăm vătămați de a proapele noastre, fără a ne plânge, s'ar privi lucru de răscă să te plângi că a lătrat la tine cânea altuia. Totuși în Germania aceste lucruri se petrec. Faci plângere la poliție cu «Er hat mich angebellt — a lătrat la mine» și găsești urmare. Căci ce are a face ca nu m'a mușcat, dar m'a supără și mă sperie. Cui îi place să fie căni, să i fie pe socoteala lui, dar să nu mă vatăme pe mine.

Totuși la noi lumea rabdă și s'o muște cănele, și doar de cere depăgubire, dacă cere, dar la măsură de stavilire a răului nu se gândeste. Pentru toate aceste fapte, fie cu lătraul, fie cu mușcatul, pe care eu le spun aici numai ca teorie, știu întâmplări petrecute și care se petrec des. Lumea însă le rabdă și nici nu se gândeste a le stârpi. Este firea omului deprins cu robia, căruia molliuena i-a trecut în sânge, care rabdă toate pe spinărea lui și nu zice nimic. Din această pricină, îndrăzneț este, nu celce se plânge când (lucru rar!) ridică glasul, ci vinovatul. De multe ori, aceștia sunt foarte darji când le impuți călcarea săvârșită.

II. Iată acum un fapt nou, o lege amenințată să piară, din pricină că nu are destul

apărători și din pricină că s'are foarte mulți asupra ei ca s'o caice.

Este vorba de legea închiderii prăvăliilor la anumite ceasuri de zăvorărea lor Duminică și sârbătoarea. M'am închinat în fața acestei legi, când s'a făcut. Trebuie cinstit totdeauna cece a urzit o, fostul Ministru CHIR-CULESCU. Am luat parte la banchetul care s'a dat în Bucureștii la grădina *Olbia* (fostul *Oppler*), acum 4 ani de zile și am lăudat legea ca o măsură de țară civilizată. Căci să se știe: străinătatea avea de mult această lege și este ținută cu grijă. Duminică și Duminică, și ziua Domnului. Nu mai vorbesc de Anglia, unde Londra, cât e de mare, e pustie Duminică, dar chiar pe continent, Duminică și Duminică. Și legea se ține. În zilele de lucru, când a venit ceasul închiderii, s'a isprăvit. Chiar în vara aceasta, aflându-mă în Praga, am văzut prăvăliile închizându-se seara mai de vreme ca la noi. Chiar prăvăliile cu lucruri de mâncat, nu aveau deschis peste 7 seara, ferească Dumnezeu! Rămăneau restaurantele, dar prăvăliile în care se făceau numai cumpărăturile, fără a mânca acolo, se închideau. Știind aceasta, în seara de 4 Sept., când am plecat spre Bucureștii, m'am cumpărat din vreme ce-mi trebuia de mâncare pe drum, fiindcă știam că peste 7 s'a isprăvit.

Și merge așa, și nu se plânge niminea, și a intrat în obiceiuri, și pot fi slobozi și atâția slujbași, ca să-și vadă și ei de treburile lor.

Ei, la noi, uități vă! nu se dă lumea la brazdă. Negustorii scărănesc din dinți că li s'a pus în spinare această lege, o calcă pe cât pot, o căreșc grozav pe cece țin la paza ei, se luată s'o schimbe, ca să venim iar la sălbăteala de înainte. Și dacă slujbașii lor (în totuși ca legea să fie luată în seamă, ei sunt numiți trântori și leneși. Li se impută că de acela cer ca prăvăliile să se închidă de vreme, ca să se lenească. Va să zică, dacă în străinătatea prăvăliile se închid de vreme, este că oamenii sunt leneși! O! puturoșilor turcii, care jucăți căfele de dimineața prin cafenele, cum vă vad în fiecare zi. Nici pe departe nu faceți munca străinătății, și mai poftiți să vă truțiți cu hârnicia! În lătrii liffelor, care călcați și porunca dumnezească și omenască!

Pot fi și legi rele care trebuiesc schimbate. Aceasta însă e o lege bună, care trebuie ținută. Și dacă de vote nu voiti să vă supuneți ei, lege care iubește și de funcționarul comercial, trebuți siliiți la aceasta.

Lupta slujbașilor mărungi din negoț este grea, pentru că ei sunt sub stăpânirea negustorilor bogăți și nu pot avea ascultarea acelora. De acela negustorii, știind că au a face cu oameni slabi și săraci, îndrăznesc împotriva lor. Dar nu trebuie să- i lăsăm noi.

În lupta aceasta, ca în orice luptă, face omul și pași grăbiți și greșiți. În *Universul* de azi (10 Oct. a. c.), citesc că doi slujbași comerciali, d-nii ARITON și ALFANDARI, au fost osândiți la amendă, pentru că au oclătit pe procurorul din Brăila că nu dă urmare legii odihnei duminiciale.

Eu cunosc pe domnilor acesștia câtă răvnă au și cât de mult se străduiesc pentru această lege să fie ținută în seamă și fie o apără împotriva vrăjmașilor ei. E cu puțință ca, în această apărare a luptei, să fi spus o vorbă nedreaptă pe socoteala procurorului din Brăila și i-a ajuns acum osânda. Noi nu știm. Se poate însă ca această osândă să fie micșorată sau ștersă, fiindcă socotim că judecata merge mai departe.

Oricum, vom vedea de acum pe negustorii vrăjmași săltând de bucurie că apă-

rătorii legii odihnei duminicale au fost osândiți. Dar nu are a face una cu alta. Chiar dacă acești slujbași au greșit față de procurorul din Brăila, e greșală din focul unei lupte, care le face cinste.

Văzând aceasta, cu atât mai mult trebuie să ne neliniștim pentru îndrăzneala și mai mare pe care și o vor căpăta sălbateci, ca să calce legea civilizată.

Asalturile sunt mari. Tot azi, citesc despre luptele din Galați în privința aceasta (vezi ziarul *Galații Noi*, 8 Octombrie a. c.), unde slujbașii din negoț, reprezentanții ramurii gălățene ai Societății «Generala» a slujbașilor comerciali, se luptă cu un negustor, MORIȚ GASPARD, care a sărit la asalt împotriva legii.

Noi trebuie să ne arătăm toată îmbrățșirea către cece luptă pentru legea Duminicii, lege sfântă și civilizată, și cu toată darjenia trebuie să stăm alături de cece o apără. Moleșita noastră lume trebuie să înțeleagă odată că cele mai mari bunuri se perd, dacă nu are cine le apăra.

Arhim. SCRIBAN.

Ziarele de provincie

1. Pe când, în străinătate, ziarele din provincie sunt tot atât de bune și de răspândite ca cele din capitală la noi nu ne putem lăuda cu aceasta. Alară de ziarele dela Iași (*Opinia* și *Lumea*), alară de *Patria* din Cluj, încolo, ca ziare de caracter general, numai ai pe care să-ți poi ochii. Orașe mari ale noastre au ziare foarte slabe și nu le poți socoti că au vre-un preț în viața noastră zilnică. De acela și neșliute, necăutate și nebagate-în-seamă.

Mai avem ziare de provincie însemnate, dar acelea ca ziare de un soi anumit, pentru vre'o ramură deosebită a vieții, nu ca ziare de caracter general. Așa este *Telegraful Român* din Sibiu, organul Mitropoliei Ortodoxe de peste munți, care, deși are fel de fel de știri din cuprinsul obștesc al vieții, totuși este, înainte de toate, un ziar bisericesc. Așa sunt apoi unele ziare pentru popor, cum este *Libertatea* din Orăștie și *Lumina* *Satelor* din Sibiu. Deși amândouă foarte bune, totuși sunt ziare, nu în înțelesul lung, ci pentru popor, care dau numai un anumit material. Și nici nu sunt foz zilnice, *Telegraful Român* iese de 2 și de 3 ori pe săptămână, iar *Libertatea* și *Lumina* *Satelor* și mai rar.

2. Totuși, între toate ziarele de provincie, trebuie să mai pomenim pe unul, care stă cu cinstă alături de alte ziare și dacă, în ce privește tiparul, are încă cusururi, în ce privește însă materia de citit, e tot atât de bun ca alte ziare căutate.

Acesta e ziarul *Galații-Noi* din Galați, care și-a pierdut stăpânul în primăvara acestui an, pe repositul și mult jefitului I. *Burbea*, dar totuși ziarul n'a slăbit, ci se silește încă să fie mai bun.

Pe lângă știrile nelipsite, găsești totdeauna în *Galații-Noi* condeie alese, materii serioase, date interesante din felurile călătorii pe aproape, sau pe departe.

Un simț de dreptate, apoi în sullește ziarul. De câte ori condeiele lui s'au pus în mișcare pentru sprijinirea cutărui om amărât de semenii lui! Și deși, la ori ce ziar, se pot săvârși greșeli în privința aceasta,

1. Se petrec în viața noastră, lucruri de care nu voim să auzim și pe care totuși le ajutam. Ce este azi mai viu în viața dintre popoare decit ca fiecare să și strige dreptul său național și să socotească în totul acoperit, dacă lăpta sa capătă numele de «lăpta națională» și dacă poate spune că a lucrut pentru bișele națiunii. Că îndeplinești o sarcină națională, că lucrezi pentru neam, e tot ce se mărturisește ca mai vrednic în ziua de azi și de acela, în oricare întocnire a noastră, se caută slujirea trebuințelor naționale și, în tot a ț creșterea noastră, se caută să turnăm în sullete simțirea națională.

Cînd o nouă lucrare pornește cu numele că e o lucrare națională, când o publicațiune își ia chemarea de a lucra pentru treburi naționale, cînd o vezi spunind la fiecare pas că luptă pentru trebuințele neamului, — își simte prin aceasta mai multă îndrăzneală de îndreptățire, fiindcă e pentru neam.

E adevărat, toată vremea înaintea războiului popoarelor și în toată curgerea vremii trecut, popoarele au mers cu ginclul acesta, al ridicării naționale, și cu el ne aflăm în vremea de față, așa că am putea spune că suntem în zodia naționalismului.

Și deși naționalismul are și unele îngustimi, fiindcă, dacă nu

totuși ținuta lui generală a fost ca să nu lase în necaz pe cel nedreptățit.

Orice număr din acest ziar vei lua, vei găsi, fără doar și poate lucruri care te vor interesa.

3. Avem înainte Nr. din 13 Sept. a. c. Găsim în el, pe lângă chestiunile generale din viața politică a lumii, precum *Pactul Kellogg*; pe lângă chestiuni locale; interesante însemnări despre viața la Slănicul din Moldova de d. M. N. Pacu, profesor pensionar și vechiu parlamentar, bătrân — tânăr, care la vârsta sa de 70 de ani trecuți, scrie des și sprinten, totdeauna cu mult bun simț, cu putere de adevăr și interesant. Așa îl citim în alți ani din Govora, așa acum în ce spune despre Slănic.

Un articol de considerațiuni generale, «Problema Credeiței», cuprinde vederi adevărate, bune de ciocănit în capul oamenilor.

Alt art. de interes este al Părintelui *Cruceanu*, despre descoperirea Americii înainte de Columb. Anume se arată că a fost descoperită de Chineji cu 1000 de ani înaintea lui Columb și de Normani cu vre'o 4—500 de ani înainte. Cercetătorii de mai târziu au găsit urme din înfrurirea chinezească de odinioară. La poporul american *Maia*, s'a allat astfel de urmare și este dela el o carte în Madrid, al cărei cuprins nu s'a putut descurga până azi.

Alt art. e tradus din ziarul vienez *Neue Freie Presse* și e vorba în el de «Sora Suzana», infirmieră la un spital din Paris, care și-a dat din sângele ei unei germane bolnave și aceasta a scăpat. Ziarele au vorbit de faptul acesta, ba Sora Suzana a fost și decorată de Nemți.

Note de călătorie din drum spre Roma, aduc alte materiale de interes, așa că un ziar de un format jumătate cât al *Culturii Poporului*, are totuși ațata material vrednic de citit.

Iată un ziar care merită știut în șivouii vieții noastre românești și încă mai mult: citit.

e luminat și bine cîrmuit, duce la vrăjba între popoare, cu toate acestea noi am fi foarte încantați să întâlnim în lume un naționalism adevărat, adică o năzuință a inimii fiecăruia, care caută trebuințele adevărate, cinstite, curate și vrednice ale neamului și umbă să le slujească.

Cu toate acestea ceiace se bagă-de-seamă deseori nu este căutarea acestui naționalism binefător și ziditor, ci mai mult o strigare națională, o înfășurare în pinze naționale, nu și teabă națională. De oarece e mai ușor de făcut un lucru după fața lui, decit în miezul lui, așa e mai ușor să-ți lipești pe frunte cutare crez, fără să te ții de el; să rostești o cuvîntare înflăcărată la o zi mare, lără să fi căutat și în lucrul tău de a fi îndeplinit gîndurile cuvîntării. Fățarnicia națională e foarte răspîndită. De oarece naționalismul e o buruiană cinstită, se îmbracă omul ușor în haina națională și-și trage asupra lui, prin aceasta, cinstă națională, fără să aibă și în sufletul lui grija națională.

Aceasta e o latură neplăcută în siml naționalismului de azi, fiindcă de multe ori vezi că nu se ia partea lui adică, ci numai cea pentru ochii omului. Face a se scrie de dînsa mai pe larg, fiindcă e unul din păcatele care bînuie viața noastră și, dacă e vorba de bună creștere, trebuie să facem creșterea pentru naționalismul adevărat.

2. Dar în ceiace urmează, noi voim să pomenim și de altceva, de o primejdie și pentru naționalismul adevărat, primejdie pe care o ajutam fără să ne dam seama. Îndrumarea vieții noastre merge așa că suntem scoși din făgașul simțirii naționale și trîntiți să trîim o viață care nu mai este a noastră.

Vrîd-nevrîd, întocmirea lumii de azi te face să trăiești nu numai din viața națională, ci și din cea internațională. Din pricina propagandei socialismului și a comunismului, numele de *internațională*, *internaționalism* și *internaționalizare* sunt privite cam chiorși și bănuitor, ca ceva pri-mejdios pentru viața noastră națională. Și e foarte adevărat că, din multe puncte de vedere, așa și este. Cu toate acestea nu ne putem despărți de legăturile internaționale, fiindcă atît n'ar fi viața cu puțință. Avem un minister care se ține de astfel de treburi, al exteriorului; învătăm carte după o mulțime de scrieri străine, umblăm peste graniță destul de des, ne ducem la adunări care se țin acolo, ori vin străinii la noi, cum a fost zilnic acestea cu *Fidacul* în Bucureștii. Primim mărfuri de peste graniță, trimitem și noi ale noastre peste graniță. Suntem prinși în legăturile internaționale de care nu ne putem rupe. De acela și învățăm pe copii limbi străine în școle. Un popor nu este îndestulător pentru el însuși, ci mai are nevoie și de altele.

3. Așa este. Dar cu toate acestea, tot mai rămîne o largă parte pentru viața națională, fiindcă toate cite le primim de peste graniță le putem întrebuința pentru sporul național și așa trebuie să fie. Numai să nu se aleagă inima noastră cu o înstrăinare de trebuințele naționale. Primejdia e aici. Nu cumva ațtea legături cu străinătatea să ne facă să uităm de noi. Decit totdeauna trebuie să avem grijă: Cum lucrăm pentru ogorul nostru?

Apoi focmal în latură aceasta nu suntem destul de băgători-de-seamă și ne internaționalizăm peste măsura adusă de împrejurări.

O mulțime de amănunte ale vieții din străinătate sunt prea des și prea în mare măsură înaintea noastră, și nici acelea cece mai de seamă, încat asupra noastră picură zi cu zi o ploaie de mărunțisuri care nu ne trebuie. De pildă, iată în *Dimineața* dela 10 Sept. a. c., pe pag. 1 o ilustrațiune destul de mare, sub care citim: «Jose Leo de Toral, asasinul generalului Oregon, președintele Mexicului, așteptînd pe medicul legist care trebuie să se pronunțe asupra stării sale mintale». Apoi oare nu e de ajuns să știm că Generalul Oregon a fost ucis? Poate fi un lucru însemnat să privești cum stă ucigașul în clipa cînd așteaptă pe medicul legist?

Totuși lucruri ca acestea sunt multe. Să nu spună cineva că așa e la *Dimineața*, fiindcă nu e ziar românesc căci așa fac toate ziaarele.

Ia să socotească cineva cit de mult a stat toată vara aceasta, prin care am trecut, cu ochii ațintiți numai în treburi ale străinătății.

Zi cu zi ziaarele erau pline de știrile despre călătoriile la Polul Nord al generalului italian *Nobile* și al norvegianului *Amundsen*, despre primejdia care i-a lovit, despre scribele iscate în legătură cu căutarea celor perduți. Despre unul se spunea că l-au mîncat cellalți de foame.

În fiecare dimineață, omul se treze cu știrile acestea, lua parte sufletească la nenorocirile care au izbit pe acei viteji cercetători ai ghețurilor, se turbura pentru nenorocirile lor, tresaltă cu inima pentru veștile că cei perduți au fost aflați ori că s'au primit știri dela ei. A fost o neîncetată trîre cu sufletul în treburile străinătății. Și a mers așa luni de zile.

Apoi dacă este așa, nu urmează că, vrîd-nevrîd, ne a-fundăm în treburile străinătății și suntem scoși din vietuirea strînsă cu țara noastră? Avem a face cu o internaționalizare care nu se poate înlătura.

Se înțelege, nici nu trebuie să ne ferim de așa legături, fiindcă ele lac parte din propășirea lumii, din care poate câștiga și țara noastră. Dar dacă așa este cu împrejurările călătoriilor la Polul Nord, câte alte știri însă avem despre treburile străinătății, care nu ne sunt de folos sau de care ajung câteva scurte însemnări! Și cu toate acestea cât de des avem noi treburi ale străinătății înaintea ochilor, prin ziarele noastre, chiar prin cele mai românești ziare!

4. Ba nu numai atăta: Vine însăși străinătatea peste noi, în țara noastră și ne aduce gusturile ei, chefurile ei... Ce e acela că acum avem în România palate întregi, precum la Sinaia, la Constanta, pentru jocurile la noroc! Ce? sunt aceste treburi românești? Sunt măcar treburi ale Răsăritului în care trîim noi? Ferească Dumnezeu! sunt scorințuri străine care vin peste noi din Apus.

Dar în teatrele noastre câte lucruri nu ne vin din ale străinătății! Și se grămădește lumea să vadă treburi care nu-ți aduce niciun folos.

Ce a fost astă vară cu jucășa neagră *Iosefina Baker*, care joca dezbrăcată și la care s'au grămădit mii de oameni la Teatrul Carăbuș din Bucureștii, ca să sgiiască ochii la ea? Lucru care ne scoate din ale noastre, pentru a ne strămuta în chefurile străinătății.

Și așa, prin ziare, prin saltăturile desrăului, prin zbrănguie-lle tineretului, care nu și-ar putea întări trupul dacă nu s'ar lua la trîncă cu Ungurii și cu alte neamuri, — noi intrăm într'un fel de viață și într'o plămădeală sufletească, prin care ne înstrăinăm din multe ale noastre și trîim din viața altora. Este un nesfârșit val de internaționalizare care se revarsă asupra noastră, care nu se mărginește la ce trebuie seml din străinătate, ci la tot felul de nimicuri care costă foarte mulți bani, timp și ne perdem zarea adevărată a vieții.

5. Ar putea spune cineva că această internaționalizare se petrece în toate țările, că face parte din pășirea omenirii pe căile viitorului, că este trecerea spre un nou fel de viață și că, deci, nu avem a ne turbura de aceasta.

Trebuie să spunem că lucrul nu e adevărat. Alte neamuri, și dacă nu se pot lipsi nici ele de legăturile cu străinătatea și dacă împărtășirea cu ce se petrece aiurea se urmează foarte viu, totuși mult mai mult se țin de ace calcătuieste lăptură lor proprie de neamuri cu obiceiurile lor proprii. Sunt foarte multe latruri care dovedesc aceasta și smnt, iarăș, foarte multe fapte care arată că de mult și căt de ușor Românii se leapăda de ce alcătuieste ființa sufletească a lor, după întregul trecut pe care l-au avut. Aceștia însă însemnează înșirarea unui mare material de fapte, și de acela noi ne oprim aici, pentru a-l aduce pe acela în viitor.

Iullus Arhimandritul.

Începutul ziaristicii românești datează dela sfârșitul veacului al 19-lea. În anul 1788 se face cea dintâi încercare pentru înființarea unei gazete românești. O societate anonimă din Sibiu cere a-probarea de la guvernul maghiar să poată porni o gazetă în limba românească. Concesiunea vine, dar cheltuielile par așa de mari încat cei interesați nu cutează să se apuce de lucru.

A doua încercare o face profesorul de la clinica din Cluj, Ion Molnar în 1793. Acestuia însă nu i se acordă accesula cerută. Ideea răsărită odată nu adoarme.

O nouă încercare face la anul 1817, Racocea, imperial și regesc traducător în limba română din orașul Lemberg (Polonia acum). El tipări prospectul unei foi periodice ce avea să apară pentru întâia dată în românește. Gazeta însă nu eși.

La anul 1822, Zaharia Karkaleki încercă și el să scoată în Buda, sub numele „Biblioteca românească”, ziar care însă nu dăinuie mult.

La 1827 Eliade Rădulescu încercă să fondeze un ziar; stăpînirea îl împiedică.

La 1825 C. Rosetti scoase în Leipzig (Germania) o foae intitulată: *Faima Lipskek*.

La 1829 apar în Iași «Albina Românească» sub direcțiunea lui Gheorghe Asaki, fost mai tîrziu efor al școlilor Moldovei.

Tot în acest an «Curierul Românesc» al lui Eliade Rădulescu, începu să se tipărească în tipografia lui Eliade, cumpărată de acesta de la doi boeri.

La 1832 din două gazete, una în Muntenia și alta în Moldova, se făcură cinci mai ieșind încă: «Buletin, gazetă administrativă» (începutul Monitorului Oficial de astăzi), «Foaia Oficială» (Iași) și «Harpa Română».

În 1835 cinci două ziare noi își încep apariția: «Universul» lui Geniile și «Gazeta Teatrului Național».

La 1836 Eliade începe să publice și «Curierul de ambe-sexe», revistă literară care a răspîndit foarte mult gustul citirii și «Muzeeul Național». «Le Curier de Bucaresti», ziar în limba franceză la St. Sava.

În 1837 avem «Cantoru de avisu» al lui Karkaleki special pentru anunturi, «Curiosu» al lui Cesar Boliac, «Foaia Duminiceii» și «Gazeta de Transilvania» în Brașov.

La 1838 cinci gazete noi: «Albina Românească», «Foaia literară», «Mozaicul», «Pămăntul» și «România».

Alte cinci noi apar pe lângă cele de până acum la 1839: «Foaia comercială, industrială și economică», «Foaia Duminiceii», «Foaie pentru minte, inimă și literatură», «Foaie sâtească a Principatului Moldovei» și «Vestitorul Bisericesc».

Anul 1840 ne aduce o revistă literară care a făcut epocă: «Dacia literară» a lui M. Cogălniceanu, V. Alexandri și C. Negruzzi, la Iași, iar la Bucureștii: «Dunărea», «Oziris», «Icoana Lumii», apoi «Repertoriul Teatrului Național Iași» și «Mercuru» ziar comercial la Brăila.

În anul 1841 o gazetă grecească: «O zelitos tu listru», foae politică și filosofică, apare în Bucureștii, iar în Iași «Spiculor Moldo-Român», jurnal științific, literar și industrial; în 1842 nu era nici o publicație periodică nouă, iar în 1843 numai «Invățătorul satului» (la tipografia St. Sava).

Trei gazete noi în 1844: vestita «Propășirea» destinată după un număr din cauza titlului său ce părea prea revoluționar Domnitorului Moldovei Mihail Sturdza; «Povățitorul sănătății și a economiei», «Vestitorul Românesc» gazetă semi-oficială; «Bukarester deutsche zeitung» cea dintâi foae germană, începe din 1845 și ține până la 1846. În 1846 nimic nou. În 1847: «Album științific» e școs de C. N. Brăiloiu, iar «Universul» devine «Mundul».

Anul revoluțiunii 1848 aduce multe gazete noi: «Poporul Suveranu» a lui D. Bolintineanu, «Pruncul Român» al lui C. Rosetti, «Naționalul», «Constituționalul», «Monitorul Român», «Amical comercialilor», «Icoana Lumii», «Organe Naționale», «Reforma», «Săptămăna», a lui Gh. Bariț, «Bucovina» și o nouă gazetă grecească.

După reprimarea revoluției, toate aceste gazete noi și de ocazie au încetat odată cu ele lui Eliade.

C. Racoviță

TOAMNA

de Iosefina D. Iliescu, Palanca

Gânduri creștinești

V

Frate, Am nedejdea că fac un lucru bun și folositor... Da, ia aminte că viața spirituală ce vrei s-o duci...

Unica ta grijă să fie grija de a-L urma fără șovăire... Increde-te cuvântului lui «cela ce urmează mie, nu va umbla întru întunec, ci va avea lumina vieții»...

Lumea aceasta este o carte în care tu trebuie să citești pentru a te putea conduce pe calea adevărată și ca să poți face acest lucru îți trebuie această «lumină a vieții»...

Deci vezi și tu că El e singurul ce te însoțește întotdeauna «pană la sfârșitul veacului»... Care alt prieten te-ar iubi atât de mult?

De aceea voește cea ce El voește, iubește ceace El iubește și lucrează ceace El lucrează și îți poruncește și ție să lucrezi, în așa fel încât seara în rugăciunea ta să poți zice: «Doamne, iubit-am cuvântul tău mai mult decât aurul, lucrul ce mi-ai dat cu smerenie am săvârșit spre lauda ta; învață-mă și deacum îndreptările tale și descopere ochii mei ca să cunosc legea ta.»

Nu uita, frate, că ești călător în această viață. Ești poate chiar în zorile călătoriei. Și călătoria este grea și plină de primejdii. Cu toate acestea tu trebuie să mergi.

Adu-ți aminte că toți cei ce au părăsit deșertăciunile acestei vieți și au urmat pe Mântuitorul Hristos s'au făcut vrednici de împărăția lui Dumnezeu, după care sufletul nostru însetează atât.

Mucenicii și sfinții, pe cari noi îi prăsnim cu atâta cinste nu sunt decât urmași desăvârșiți ai Mântuitorului Hristos.

Mulți din ei au cunoscut viața necălăuzită de Mântuitorul și au cunoscut toată știința lui, dar de îndată ce au ajuns a cunoaște învățătura Domnului nostru Isus Hristos au blestemat ceace au adorat până aci și au urmat lui Hristos suferind chinuri îngrozitoare pentru mărturisirea numelui lui.

Deci și tu urmează-l cu credință și cu dragoste căci fără de El nu e cu putință nimic. Ioan 15,5.

Pr. D. D. Achimescu.

BANI

NOVELA

Dem. I. Iliescu, Palanca

— «Sufăr la frig bătrân—nu mă sperii de el—mai, cu seamă când suni în casa de oameni.»

Aristița aprinse o lumânare și trecu în odaia de alături unde așternu patul. Străinul terminase de dejunat și acum își împachetă restul de mâncare. Vântul sulfa cu putere în noaptea tristă și tăcută, doar o cucuveală huluia în turla bisericii din mijlocul satului.

Se crapă de ziua. E frig și soarele n'a răsărit încă.

Ei muncesc și dau zor și în curând ochiul străbate adânc peste tot cuprinsul țării.

«Vezi, Moș Floreo, a răsărit soarele, o să ne mai încălzim puțin și când am plecat nu se vedea vârf de sulță, măcar. Apoi, acum suntem în toamnă, măi, Ioane, s'a dus vara și ca mâine o să ne pomem cu bătrana iarnă, care o să ne întrebe: «Astă vară ce-ai lucrat?»

Din vorba'n vorbă ajunserăm la câmp. Uf! că greu am mai ajuns; zise Ion schiopând puțin de osteneală, dându-se jos din car.

Dar Moș Floreo, surăde pe sub mustață-i albă și îi privi lung:—Asta-i și cu tine, vorba aia:—În loc să geamă boii, scărțâie țarului! Te ostenești că veniși în car, dar dacă ți-l luai drumul pe jos și cu merindele în spinare, atunci ce mai ziceai? Așa-i românul nostru!

«Iarba verde care altă dată îmbrăca pământul cu covorul ei, acum e culcată de vânt la pământ, aproape uscată. Se auză de lucru respirând aerul rece de Octombrie și lunca de porumb răsună ca o fanfară, de chioțele flăcăilor care dau zor luându-se la întrecere. Cerul e de un albastru limpede străveziu. Câți va noruții, prigonii de razele soarelui se frâng încet în bulgări de dubiu și se topecs.

Soarele nu mai trimete atâta căldură acum și deabia simți cum razele lui îi mângâie fruntea încrețită de griji și nevoi. Pe cimp pe deal și prin vâlcele, nu se mai zărește nici o floare din a cele care altă dată împodobea câmpia.

Frunzele copacilor se scutură căzând la pământ una câte una îmbătate de otrava morții.

Toți stau îngândurați aducânduși aminte de zilele frumoase și pline de mireasmă al căror loc le luară zilele mohorâte ale toamnei.

Din zi în zi vremea se schimbă; astăzi este frig și bate vântul, mâine plouă, soarele nu se mai zărește și fără să simți te pomenești cum îți bate la ușă, viscolul, prevestitorul iernei.

Veni prânzul! — o fată mai tinerică dă fuga să pregătească masa, scoțând lung desagi merinde. Un chiot lung sparge tăcerea făcută de muncitorii, care erau copleșiți de foame. Turmele de vite se scoboară la adăpat conduse de flăcăi și fete. Cumpăna lăntinei se pleacă și se ridică, ca o cocostârce, care bea apă. Ei mănâncă și vorbesc stând roată jos pe miriștea de porumb.

Unul mai bătrân dă să se scoale, ridică fruntea către cel Atotputernic făcânduși semnul crucii și rostind printre buze: — «Mulțumim ție Isuse Hristoase Dumnezeule nostru, că ne-ai săturat pe noi de toate bunătățile tale... Intinsele ogoare de porumb îngălbenesc zăriștea; oamni muncesc și dau zor; flăcăii lor doborâ la pământ cocenii, iar letele îi strâng grămeci, făcându-i snopi. Totul sta liniștit numai vântul face să clatine copaci de pe marginea șoselei, fă-

bine maică, răspunde drumețul, care căuta să se culce.

Aristița nedumerită intră la sobă unde unchișorul dormea sfiorând. Se așeză în colțul sobei și începu să se gândească, când la drumeț, când la unchișor, care îl măsură cu privirea în pat. În sufletul ei se vedea un zbucium care mereu îi da brânci să păsească spre a săvârși ceva, se sculă să mai ridice fițitul dela lampă, apoi se dete lângă unchișor și începu să-l miște curioasă ca s'o lămurească mai bine asupra drumețului, care obosit de drum adormise.

când să se desprindă miile de frunze ce acoper pământul ca o dantelă aurie.

— «Tinerete haine scumpe, purta-v'ăș nu va-ți mai rupe». zise Ilie al Floareii scoțând un oțait din furca pieptului.

— «Ei, acum să vedem, care înjugă boii mai repede ca să mergem acasă. Turmele de vite se coboară de la pășune, fiind drumul către sat conduse de un păstor și o păstorită, care încă mai ținea furca n'brău răsuind fuzul pe lângă poalele fustei de stambă abstrată.

«Cu ajutorul lui Dumnezeu trecu și ziua de azi și apucară către sat; acum păreau mai veseli și mai fericiți; erau veseli fiindcă ziua nu le trecu degeaba și atunci când omul muncește vremea nu știe când trece, și noaptea doarme mai mulțumit. Drumul acum la întors, le păru mai scurt, luminile întârziate ale satului clipeau ca niște licurici printre crengile copacilor despuși de frunze. În depărtare se zărește turla dela biserică; satul vitele, pădurea, toate au înălțarea unor stălii văzute în vis.

«Nani, nani puil mamii! Ajunși acasă, traseră boii în ograda, le dădu mâncare, în timp ce mama așeză masa sub dudul din dreptul șandramalei de scinduri unde își avea bucătăria pe timp de vară. Veni și itata și astfel ne așezară la masă. Lumina lămpii, spânzurată de pom îi cădea pe față dându-i un aspect de ceară.

Toți ai casei măncară și se culcară mulțumiți îngîmbind în fața icoanei ce sta atârnată în cui, «Tatăl nostru» l.

FOLKLOR

Literatură populară

Cântece

Din colecția «Cântece din Popor», de I. N. Niculescu, Vatașoiu

Foaie verde stânjenel Când eram mai mititel Unde mă culcam dormeam Căci nimica nu știam Dar de când m'am făcut mare, Trupul meu odihna n'are, Ca mâncarea din picioare Și odihna de-a călare.

Frunză verde nuca seacă Și-aseară fusesi la clacă: Nu găsi fată să-mi placă. Fata care-mi place mie, N'o lasă mâsa să vie. Și mi-o ține închisă n' casă, Ca să nu cumva să vie.

De trei luni de zile Puil nu-mi mai vine. Nuștiu cum aș face Să-l aduc încoace. Să-l aduc pe lună, C'o scrisoare în mână. Să-l aduc pe stele, Pe brațele mele.

Foaie verde fir mușcată, Nu mai iubesc niciodată; Că n'am iubit o fată, Și-am iubit o toantă. N'am iubit muere Și-am iubit urgie.

(Auzite dela G. Vișan, din Dediulești, R. Sărat).

Țiganul de ger

Se zice că n'noapte de toamnă, era frig de crapău pietrele. Un țigan a suferit toată noaptea n'cort de ger. I-a murit și-un copil de-âl frig așa năpraznic. Dar țiganul ținea toată noaptea gura:

«Răsa! soare n'ai mai răsări. Răsa! soare cu cap cu tot. Căci mi-a murit și copilul în cort!»

După câtva timp răsări și luna. Seninul cerului făcea să fie și mai frig. Țiganul: Ho lună, lună. De lumină ești bună. Dar de căldură nu ești bună, nici de dracu!»

Spre ziuă când răsări lucea-fărul iar frig, dar țiganul: «Ho mogândău, mogândău, Că-i vai de capul meu». La ziuă a văzut soarele spre ră-sărit, mare și călduros tare, tare: «Napoi piept că te prigorești!»

Ioșif N. Dumitrescu Bistrița.

Cântec popular

Foaie verde de o lălea, Când eram în vremea mea, Suiam pe câte o vâlcea Și-mi răsuicam mustața Și dam mâna cu mândra, De-mi răcoriam inima.

Dela Zaharia I. Petre de 14 ani, Marman.

Din popor

Cântece

Drag mi-a fost cu cai buni Să le dau apă din pumni Și iarbă din mărăcin. Să le crească coamele, Coamele și coadele Ca nechiil, sprincenele!

Leano, din dragostea noastră Răsări un pom pe-o coastă Și dușmanii mi-l aflară Se duseră și-l tătară. La Lenușo apă n'gură Și-l udă la tăetură. Și-l udă mai la mijloc Să crească iarși la loc, Că-i păcat să prăpădească Lenușo, dragostea noastră.

Auzit la Mitică Ghiiță, Găștești—Vlașca

Cules de I. Zichişanu.

Armeanul cu frică...

Unul Armean îi furase nu știu cine un cărnaț din traistă. Lui îi părea foarte rău și, de aceea, plângea și zicea: — Așși barim, nu mi-i scărba că mi-a luat hațu din traistă — da' mi-i cludă și mi-i frică tare, că se n'vață cu nărav!..

Econ. D. Furtună.

ost luate la răfuială și tur-nurile și tot ce era pe din afară, ca să ție bună tovarășie înoriri săvârșite înăuntru.

Și totuși mai rămânea ceva: Rămânea casa preotului, care dărăpanată și umedă, nu se mai potrivea de loc cu biserică îmbrăcată în haină nouă și luminoasă. Ei bine, și aceasta n'a mai fost lăsată în haina bătută de vreme și de ploii. Din anul acesta, s'a început ridicarea unei case noi, înalte, care va fi o podoabă. Deci colțul pe care-l alcătuia biserică cu casa, este acum cu totul altul, iar grădina careși înainte era frumoasă și îngrijită, dar nu avea ce împodobi, de data aceasta va fi o minunată haină pentru biserică luminată la față și pentru casa cea nouă.

Iată că Părintele Econ. Nicolae Marinescu-Frăsineț, care a scos toate acestea din pământ, a putut ceva, a putut face chiar mult, și biserică sa, cu numele Mântuleasa, este acum o podoabă care ne face cinste, cu toate cele din jurul ei, și nu ne mai dă înfățișarea de părăsire de mai înainte.

Dar acum te întreb: De unde toate acestea? Cu ce mijloace? Căci biserică Mîntuleasa este o biată biserică filială, sărăcă, cu mijloace foarte mărginite. Despre aceasta numai Părintele Marinescu care-ți povestește. Noi stăm numai și privim minunea pe care a făcut-o. Dar avem o arătare mai amănunțită despre lucrul urmat cu biserică Mîntuleasa în ziarul «Lupta» dela 31 » artie a. c. Ființăci aci este vorba de mijloacele întrebuite pentru a se strînge banii de trebuință înoriri din afară a bisericii. Aci aflăm despre silița dnei și D lui Badea Mangăru pentru strângerea mijloacelor, despre o serbare pe care au dat-o în acest scop la Teatrul Mic din București, în ziua de 23 Martie, din care s'a putut strânge suma de 70,000 lei, la care serbare a vorbit d. M. Berceanu și la care multe persoane și școlăriți din Institutul de fete Choisy-Mangăru au dat ajutorul lor.

Tot din acea dare de seamă aflăm și ceva despre trecutul bisericii Mântuleasa, căci citim:

Biserica Mântuleasa, monument istoric clădit la 1732, lăsată multă vreme în părăsire din cauza lipsei de fonduri, pe cale de a fi complex restaurat. Până acum, s'a cheltuit numai cu interiorul pentru restaurarea vechii picturi în frescă, descoperit acum trei ani, având o vechime de aproape 200 de ani, peste 1.200.000 lei și care este o adevărată podoabă de artă bizantină, după cum s'a exprimat însuși d. N. Iorga.

«Biserica are însă nevoie de o reparație radicală și pe dinafară. Exteriorul lasă foarte mult de dorit.

Cum am văzut însă, și parțea din afară a fost lăsată la îngrijit.

Nouă ne pare bine să pu, tem constata această înorie și o însemnăm cu plăcere acica o pagină de vrednicie preoțască.

Arhim. SCRIBAN

Arhim. SCRIBAN

era, să-mi crape ochii, am văzut eu când a scos să mănânce...

— «Lasă-mă, fa, să dorm, culcă-te, mi-e somn, trei zile n'am dormit, Și Toader se așeză mai bine cu capul pe căpățul de pae, trăgându-și cojocul pe picioare.

Drumețul până să adormă se gândi mereu la bătrâni care nu banuiseră nimic până acum și-și făcuse planul cum să se descopere a doua zi că este fiul lor, și nu mai putea de bucurie, când se găndea că le va da bani și va putea să i ajue acum la bătrânețe. Plecase de acasă de douăzeci și trei de ani, cretoreese lumea, muncise, fusese servitor, hamal într'o gară, i vâțase carte și în acest timp făcuse o sumă bună de bani într'un oraș din America.

Acum, cuprinzându-l dorul de părinți, de pretenii care-i lăcase de mic, de când se juca cu ei pe valea Pereshivului, de satul lui și venise acasă să-i vadă, să-i ajute, să-i mângăe.

— «Nu e așa, tu nu ști, aur

era, să-mi crape ochii, am văzut eu când a scos să mănânce...

— «Lasă-mă, fa, să dorm, culcă-te, mi-e somn, trei zile n'am dormit, Și Toader se așeză mai bine cu capul pe căpățul de pae, trăgându-și cojocul pe picioare.

Drumețul până să adormă se gândi mereu la bătrâni care nu banuiseră nimic până acum și-și făcuse planul cum să se descopere a doua zi că este fiul lor, și nu mai putea de bucurie, când se găndea că le va da bani și va putea să i ajue acum la bătrânețe. Plecase de acasă de douăzeci și trei de ani, cretoreese lumea, muncise, fusese servitor, hamal într'o gară, i vâțase carte și în acest timp făcuse o sumă bună de bani într'un oraș din America.

Acum, cuprinzându-l dorul de părinți, de pretenii care-i lăcase de mic, de când se juca cu ei pe valea Pereshivului, de satul lui și venise acasă să-i vadă, să-i ajute, să-i mângăe.

— «Nu e așa, tu nu ști, aur

Creșcuse înalt, avea barba neagră și mustața răsuicita'n sus.

Privirea-i era blajină, iertătoare, fața puțin trasă, nu de bătrânețe, ci de greutatea vieții care apă-sară greu în timpul acesta. Adormi fericit și nepătat în sufletu i nevinovat, cu gânduri curate și dragoste nețarmurită față de părinții lui.

În colțul sobii, în camera rece, la lumina stinsă a lămpii, baba Aristița se sbuciuma, cum se sbuciumă vântul de toamnă printre crengile fără frunze ale copacilor, prin ogoarele fără verdeață ale satului. Se frământa și tăcea planul cum să pună mâna pe aurul din geamantan.

Era noaptea jumătate. Prin întunericul nefășărit al nopții, în tot satul se ridicară strigătele ascuțite ale cocoșilor, care și răspundeau unul altuia «Cucurigu». Glasurile lor erau duse de vânt în t.s patru colțuri ale satului.

(va urma)

Cântau cocoșii întâia oară. Când au cântat a treia oară, Petru s'a lepădat de trei ori de blândul Hristos...

În turla bisericii cucu-vaeva cânta sinistru și glasul ei, era adus pe aripa vântului până'n colțul sobii unde baba Aristița îmbrățișa și săruta mantia neagră a diavolului. Deodată se ridică hotărât din colțul sobii și merse la patul unchișorului.

«Scoală, mă, unchișor, scoală, mă, boștorogule, scoală și nu mai dormi! Cum dormi, acum, când putem pune mâna pe bani, scoală! — «Șiii, taci, cetroaba dracului, scuip'ăn sân să fugă dracii.

«Scoală, mă, și la-și pe dracu, se răsiu Aristița, trăgându-l de cojoc. Moș Toader, văzând că nu mai are încotro se sculă, se frecă la ochi, își dete cojocul lângă perete, pe urmă-l luă și-l puse pe umăr.

(va urma)

Tâlcuirea Legilor

Despre Proprietate

de Artur Gorovei

Articolul 480 din codul civil zice că: «proprietatea este dreptul ce are cineva de a se bucura și a dispune de un lucru în mod exclusiv și absolut, însă în limitele determinate de lege». — Cu alte cuvinte, proprietatea este dreptul ce are cineva de a se folosi, cum ar crede de cuvîntă, de lucrul său, și de a face orice a vrea cu el, numai să nu vătăme pe altul, adică să nu calce vre-o lege.

Dreptul de proprietate presupune libertatea cea mai deplină. Dar libertatea aceasta trebuie să fie mărginită, îndată ce ar atinge drepturile altuia.

Sunt proprietarii unii pământ, dat să fac ce vreau cu el. Pot să-l samăn, ori să-l las paragină; pot să-l sfredească, să fac șanturi pe el, în sfârșit pot să fac orice mi-ar trăsnî prin cap. Dar, dacă fapte mele ar duce vătămare drepturilor pe care le are și vecinul meu asupra pământului său, ori dacă prin faptele mele ar călca vre-o lege, atunci eu nu pot face orice aș vrea. Nu pot, de pildă, să abat un părau, care curge pe pământul meu și intră pe al vecinului, care-și poartă o moară cu apa părauului, ori își udă zarzavatul. Nu pot să samăn tutun pe pământul meu, pentru că mă oprește o lege; nu pot să adun mortăciuni și să le las pe pământul meu, pentru că s'ar isca o boală primejdioasă, și altele de acestea nu le pot face.

În folosul obștesc s'au făcut multe legi care stîrbesc libertatea noastră, restrîng dreptul nostru de proprietate. Așa, este o lege numită a regimului silvic, după care nu se pot tăia padurile după cum ar vrea cineva; alte legi nu dau voie să zidim case unde am vrea și cum am vrea; fabrici de chibrituri, de hîrtie de țigară, de praf de pușcă, noi nu avem voie să facem; sarea din pământul nostru nu avem voie să scoatem; păcura și alte lucruri din pământ nu le putem scoate decât cu anumite reguli; ba nici porumbul (păpușoiul) nu-l putem culege de pe câmp, dacă nu-i copt bine.

N'am înșirat toate legile care îngredesc libertatea noastră; am pomenit numai unele dintre ele, și putem să spunem atîta că pe cât trece vremea, pe atîta și libertățile noastre se restrîng și vom ajunge o vreme când omul va fi ca un șurub dela o mașină.

Nu numai că omul nu are libertatea de a săvârși orice fapt asupra proprietăților sale, dar chiar nu poate să facă ori și ce act juridic cu privire la ea. De pildă, pot să-mi vînd pământul — acesta este un act juridic; pot să-l dăruiesc cuiva, — tot un act juridic; dar dacă am copii, nu pot să-l dăruiesc în întregime, ba chiar nici unui copil al meu nu pot să-i dau mai mult decât celorlalți copii ai mei, după cum vom vedea, când vom vorbi despre moștenire. De asemenea femeia măritată nu-și poate vinde bunurile sale de zestre, dacă n'a fost o altfel de înțelegere la căsătorie.

Am spus că proprietarul unui pământ are dreptul să se folosească ori cum ar vrea de proprietatea lui, numai să nu vătăm drepturile vecinului, pentru că între proprietarii vecini se nasc drepturi și datorii pentru unul asupra celuilalt, pe care fiecare trebuie să le îndeplinească cu sfințenie.

Între două proprietăți vecine, trebuie să fie un semn, care să arate până unde se întinde proprietatea unuia și de unde începe proprietatea altuia; aceste semne sunt hotarele. Semnele de hotare sunt felurite. În orașe și în sate proprietățile sunt despărțite prin garduri; ogoarele se despart prin haturi; moșiile se despart tot prin haturi, cu

semne de hotare și uneori prin șanturi; pădurile se despart prin boui, însăși fiecare își pun cum vrea, ori cum poate, hotare pe proprietatea lui.

Când un proprietar se crede înălțat de vecinul lui, și nu se poate înțelege cu el de bună voie, are dreptul să ceară prin judecătoria hotărnicia moșiei lui. Tribunalul, după ce-reerea ce-i se face, numește un inginer care face hotărnicia, după anumite reguli, și cheltuește privesc pe toți proprietarii între care s'a făcut hotărnicia.

Fiecare proprietar are dreptul să și îngredească proprietatea sa. Aceasta se face mai cu seamă în tîrguri și în vatra satelor. În unele tîrguri, proprietarii sunt îndatoriți prin regulamente să și îngredească locurile. Cu toate acestea sunt cazuri când un proprietar nu poate să și îngredească locul, ori nu-l poate îngradi peste tot, din pricină că vecinul are un drept de servitută, despre care avem să vorbim mai pe urmă.

Multe proprietăți se despart prin ape, adică ori prin ape curgătoare, ori prin iazuri sau eleștee. Despre acestea nu se prea spun mult în legile noastre, dar tot sunt regulile cari statornicesc drepturile proprietarilor asupra acestor ape.

Apă din ploii ori din toplinea zăpezilor este un lucru fără stăpîn; prin urmare eu am dreptul să strîng această apă pe proprietatea mea, în iazuri ori în hrube, fără ca vecinul meu să se poată plînge că nu las această apă să curgă și pe proprietatea lui.

Proprietarul pe pământul cărui curge un părau, are dreptul să-i întrebunțeze apa la toate nevoile care le-ar avea, fără să schimbe cursul părauului. Poate cineva să și plimbe apa pe moșie, cum fac grădinarii bulgari, dar este dator să o lase să curgă iar în albia ei.

Când părauul curge pe moșia mea, eu sunt stăpîn pe dînsul; dacă părauul desparte proprietatea mea de a vecinului, amândoi avem drepturi egale asupra apei, adică să ne folosim de ea la trebuințele noastre.

Sunt și ape asupra cărora proprietarii nu au nici un drept mai mult de cît oricare locuitor al țării, adică aple plutoare, pe care merg plutele și vapoarele, precum este Dunărea, Prutul, Siretul, Oltul, Bistrița. Aceste ape se numesc bunuri publice, sau de domeniu public. După o lege veche, și rîul Moldova este dintre acestea.

Lucrurile acestea, însă, sunt foarte încurcate; și până ce nu se va face o lege care să le limpezească, vor fi multe neînțelegeri între proprietari, săteni de sat.

După lege, nimeni nu poate fi silit să dea aluia proprietatea sa, adică nimeni nu poate să mă atingă în drepturile mele de proprietate. Cu toate acestea sunt cazuri când, dacă nu vreau să vînd proprietatea mea, sau o parte din ea, mi se poate lua cu sila, după ce mai întâi mi-se va plăti o dreaptă despăgubire. De pildă, trebuie să se facă un drum prin fundul livezilor mele și eu nu vreau să vînd Statului nici o palmă de pământ. Atunci pot să fu expropriat, adică să mi se ia pământul și să mi se plătească. Pentru asta se fac anumite forme prin tribunal.

Exproprierea nu se poate face pentru orice motiv și de către ori și cine. Statul, județul și comuna au drept să exproprieze, dar numai pentru folosința obștescă, sau cum se zice în lege, pentru cauză de utilitate publică. Această folosință obștescă este de asemenea mărginită; se poate expropriea cineva numai când ar fi să se facă un drum, ori lucrări pentru apărarea țării și pentru căutarea sănătății, de pildă pentru a se seca o baltă, ori așa cum s'a făcut de curînd, pentru împroprietărirea sâtenilor.

Dumnezeu

de L. TOLSTOI

Întro țară trăia odată un împărat, care spre bătrînețe simțea nemulțumirea sufletului său, cu toate că a văzut și a gustat tot ce este dat omului; numai pe Dumnezeu nu văzuse. Într-o zi a dat poruncă boierilor, sfetnicilor și preoților ca să-i arate pe Dumnezeu, contrar va pedepsi pe toți cu închisoarea și pedeapsa grea, și pentru aceasta a dat soroc trei zile.

Toată curtea împărătească s'a întristat mult așteptându-și groaznicul sfârșit. După ce au trecut trei zile au fost chemați toți împărații împăratului, să dea răspuns, dar nimeni n'a putut să dea nici un răspuns, așteptând groaznică pedeapsă. În clipa aceea un copil de păstor eși în fața împăratului și îi zise:

— «Dă mi voie Măria Ta, să-ți îndeplinesc eu dorința!», și copilul a luat de mână pe împărat, îl duse într-o piață, îi arătă soarele stralucitor și grăi:

— «Privește în sus!» Impăratul a vrut să ridice capul spre soare dar razele orbitoare i au luat vederea, rămânând orb. «Vezi Stăpâne!» zise copilul. Soarele e numai o mică rază a măriei lui Dumnezeu, o bucățiță neînsemnată a împărăției lui Dumnezeu, cum vrei Tu să vezi pe însuși Dumnezeu, cu ochii tăi slabi ai trupului; caută să vezi pe Dumnezeu cu ochii sufletului

tău!!! Aceasta a plăcut împăratului și a spus copilului: — «Vad că ai o minte luminată și un suflet înălțat spre Dumnezeu, mai răspunde terog la următoarea întrebare: «Ce a fost înainte de a fi Dumnezeu?»

Copilul a stat o clipă pe gânduri și-i spuse:

— Stăpâne, nu te supăra, dar te rog să numeri. Impăratul a început să numere:

— «Una, două, trei... etc. Nu, nu, numără mai bine, începe înaintea lui unu. — Dar înaintea lui unu nu este nimic. — Nici înaintea lui Dumnezeu nu a fost nimic, a spus copilul. Atunci împăratul a dat a treia întrebare:

— «Ce face Dumnezeu?» Pentru a răspunde la această întrebare, copilul a rugat să schimbe hainele cu ale împăratului. Schimbînd hainele, copilul se urcă pe tron, luă coroana împărătească în mână și arătînd spre împăratul îmbrăcat în hainele de pastor, care stătea la picioarele tronului grăi:

— Iată ce face Dumnezeu, pe unii îi ridică pe tron, iar pe alții îi goneste de pe tron... Impăratul pentru aceste răspunsuri a dat copilului un dar împărătesc și după se a dat pe gânduri asupra celor auzite și văzute a spus: «De acum îl vad pe Dumnezeu».

P. Gașcescu

I. P. S. Patriarh Miron în fața Piramidelor din Egipt.

Căluțul de turtă dulce

Întro după masă, Gogu și Ionel se duseră la Moși. Fiecare căpătase 10 lei de plăcini. Bucuria lor că erau liberi să se plimbe prin Moși n'avea margini. Se uitară ei, se uitară colo, se dederă în dulap, traseră la roată fără să câștige nimic. Dar nu se supărără de a cest nenoroc. Rădeau mereu. Ajunși în fața unui bulgar cu tava plină de dulciuri, vrură să cumpere câte ceva dar văzură că nu mai au decât, unul un franc, celălalt 75 de bani. Puseră la un loc banii și cumpărară un căluț de turtă dulce. Cum era aproape să însereze plecară spre casă. Ajunși în apropiere se așezară pe o bancă și întinse pe care le bunătațile pe cari le cumpăraseră. De căluț nu se atinseră. Era așa de frumos cu trupul lui galben și cu ochii lui făcuți din două cofeturi roșii.

«Nu-ți dau.»
«Nu mi-l dai?»
Și cei doi se luară la bătae. După o bătae destul de rea obosiți se opriră.

Ionel se alesese cu un cucui în frunte și Gogu cu nasul strivit.

Și căluțul, cauza certeii, zăcea a sfărâmat mai încolo. Gogu ofta mîngăindu și nasul, lovit și Ionel ofta și el pipăindu-și cucuiul din frunte.

Mimoza Mihălcescu

Dintr'un stol de rîndunele...

Dintr'un stol de rîndunele
Una a rămas,
Cîrpește după ele
Cu durere'n glas.
I-a rupt bietei o aripă
Un copil hoinar,
Și cu fiecare clipă
Se stinge'n stejar.

Cată fără încetare,
Jalnic și cu dor:
Cum se pierde'n fund de zare
Stolul călător.
Scoate-n lipet încă odată,
Cade moartă jos; —
Se'nfioară frunza toată
Din stejar umbros!...

Gheorghe Năsturaș

Cetiți și răspunși „Cultura Poporului”

«Ei haide să nu ne mai certăm, dă-mi calul».

Cunoștințe medicale

COLTUL MEDICULUI

folositoare pentru toți

Pentru stabilirea unei bune lupte de apărare contra bolilor (profilaxie) și de combaterea lor este absolut necesar să cunoaștem durata incubajii (adică durata de clocire a microbului, a boalei) modul cum se face infecția și căile de infecție.

În rândurile de azi ne vom ocupa, din acest punct de vedere de febra tifoidă, de dizenterie, de holera, de tifus exantematic, de febră recurentă, de difterie, de gripă, de turbare.

a) Febra tifoidă (titusul abdominal, lungoaera) este boală contagioasă (infectioasă), care este destul de rară la noi, în armată aproape nu există (foarte rar câte un caz) din cauza măsurilor generale luate de vaccinare anti-tifică a tuturor ostașilor în fiecare an.

De la pătrunderea microbului febrei tifoide, microbul lui Eberth (după numele descoperitorului) în organismul nostru și până la izbucnirea boalei trebuie să treacă 3—14 zile cel puțin. Boala se ia prin contact direct cu bolnavul sau indirect prin materiile fecale și urina bolnavului sau a convalescentului de febră tifoidă (purători de microbi), sau prin lucrurile și alimentele infectate de el cu bacilii tifici.

Apele de băut mai ales cele din văi și cele din vecinătatea privăților sunt de temut. Apa de băut infectată, poate produce epidemii în masă: sate și orașe întregi.

Contagiune frecventă se face și prin legume, fructe sau lapte infectat cu febra tifoidă. În unele țări unde se consumă stridii contagiunea se face și prin ele.

În răspîndirea febrei tifoide muștele joacă un rol important prin faptul că devin intermediari în contaminarea alimentelor.

Sfaturi și măsuri profilactice

Aplicarea măsurilor de curățenie camerilor (recoltare, preparare, consumare) Spălarea mînilor înainte de masă, Apa fiartă și răcită. Nici un aliment crud să nu se consume, toate fierse sau tripte, după caz. Dezinfectarea vaselor de noapte, a latrinei (cu lapte de var etc.) Izola-

rea bolnavului. Curățirea și dezinfectarea camerei în care a zăcut bolnavul și a mobilierului. Moartea muștelor.

Inocularea persoanelor ce au avut legătură cu bolnavul, s'au atins de el, etc. și a vecinilor cu vaccinanti-tific.

Febra tifoidă este o boală grea chinuitoare și adesea mortală. Vaccinarea te scapă de chinurile ei și de puterea ucigătoare a microbului tific.

b) Dizenteria. Este o boală destul de gravă și contagioasă. Incubația e scotită între 2 și 7 zile. Modul cel mai important de contaminare, și cel mai des, este contactul direct cu bolnavul. Fecalele bolnavului conținînd numeroși microbi dizenterici sunt foarte periculoase. Urina dizentericului, spre deosebire de cea a tifocului, nu-i periculoasă în contaminare.

Ca și la febra tifoidă, convalescenții sunt purători de microbi, deci să ne păzim de ei.

Contaminarea frecventă se face prin apa de băut, laptele, zarzavaturile, fructele, infectate cu microbii dizenterici.

Și în răspîndirea dizenteriei muștele joacă un rol important. Ele duc și infectează alimentele. Măsurile profilactice sunt aproape identice cu cele descrise la profilaxia febrei tifoide cu deosebire că vaccinarea se face numai celor bolnavi și vaccinul este special: antidizenteric.

c) Holera. Aceasta boală inspăimîntătoare odioasă, în prezent este subjugată de știința medicală datorită vaccinului anti-holeric și a mijloacelor severe aplicate ce ni le oferă igiena modernă.

Microbul holerei se cunoaște foarte bine: microbul virgulă. Modul de contaminare este absolut identic cu cel descris la febra tifoidă. Mijloacele de profilaxie absolut aceleași ca la febra tifoidă, cu deosebire că vaccinarea se face cu vaccin anti-holeric.

Incubația se consideră de la câteva ore până la 7 zile.

Dr. Od. Apostol

(Va urma).

Fotografia aceasta reprezintă pe Robert Koch.

Koch a fost medic și microbiolog. S'a născut în 1843 la Klausthal în Hanovra și a murit acum 18 ani în Baden Baden. El e acela care a descoperit microbul tuberculozei. De atunci microbul acestei boli se zice pe scurt: Bacilul Koch, Koch pozitiv în spulă, însemnă că în scuiptatul bolnavului, s'au găsit microbii tuberculozei. În atari cazuri, bolnavul este foarte contagios.

Figura aceasta reprezintă o mână pelagroasă.

Despre pelagra, boală socială, care face victime și la noi în țară, s'a ocupat în numeroși viitoare, vom vorbi pe lung despre această boală, care e datorită unei picătoase hrăniri a țărănului nostru. — Regretatul nostru Savant, profesor V. BABEȘ s'a ocupat mult cu deslegarea acestei probleme medicale, națională și socială.

GLUME din popor

La stână

Țiganul îl ardea pieptul după jîntiță. Ce să facă? Auzise că tare-i bună jîntița și că numai la stână se face. Hai la stână! Și cum ajunge, prinde a se vîlcări de vîtamătură, cu amîndouă mîinile ținându-se de pînțecă: — De aceea m-i dor... și cu jîntița are să-mi treacă!..

Ciobanii încep a rîde. Țiganul se vîrcolește, se sucește și se uită mereu în sus, spre comarîc. — La ce te uiți tu, măi Țigane? — Acolo sus!.. — Și ce-i acolo? — Asta n'o știu, să trăiți!.. — Da cea albă de colo, ce-i? — Asta n'o știu, să trăiți!.. — Cum, măi, să nu știți? Asta-i urdă; istalalt îl cas; istalalt în spumă, istalalt îl zăr... nu vezi? — Vad... da nu știu! face Țiganul.

Cum nu știți, măi?! — Zău, nu știu, să trăiți! — Măi... bun îi zărul ist'dulce! face un cioban. — Zău, nu știu! oțtează Țiganul. Văzînd ciobanii că Țiganul nu știe nimica, l-au dat o bucată de urdă și unu de cas... ca să știe și el. Dar Țiganul se vîlcări mereu: jîntiță, jîntiță!..

Un cioban mai șmecher rupe un potlog dela opincă și muldudul în zăr! I-l dete Țiganului: — Iaca asta-i jîntiță, măi ciobări! Și mai cu de-a sila, mai cu voință, a trebuit bietul Țigan să mînanțe potlogul.

De abia a scăpat! Ajunge la altă stână, unde scutarul intră adevăr făcea jîntiță, adică urdă. — Hai la jîntiță, măi baraghi-nosule! strigă scutarul. Dar când a auzit bietul Țigan de jîntiță, — li scăpărau piclorușele, nu alta! Vorba ceea:

Fugia mulerește
Și săria broștește...

numai jîntiță să nu mai mînanț! — Măi, nu-l lasați, măi! Puneți mîna pe dînsul!.. Și doi țineți-l și unul turnați!.. strigă scutarul. Deci-l au prins ciobanii și a trebuit să mînanțe Țiganul și jîntiță adevărată; doi îl țineau și unul îl turna cu linguroiul.

Dar Țiganul: — Hei! zice. — Că-mi trece de vîtamătură!.. De-acuma țineți-mă unul și turnați-mi doi!..

Econ. D. Furună

Pentru „Cultura Poporului”

Sunt trei ani, decînd am terminat studiul școlii normale.

În ogorul culturii a tinerelor mlădițe de școală, astfel m'am asezat cu dorul de munca, care storce în sufletu-mi o mândrie că am ajuns și eu a aduce folos cătuși de puțin unui neam întreg, unei Patrii mărite, prin jertfa atîtor mii de viteji morți pe câmpul plin de sînge de lângă Mărășești, Oituz etc.

An de an se potentează iubirea pe care o păstrez, căci doară, căror persoane îi revine aceasta, dacă nu învățătorului mai înainte?

Nicolae Teșiu, Iuv. Corbi (Făgăraș)

Singur el formează arborele susținător al românismului. Satele se vor forma așa cum voește el, căci țărănul va fi cu ochii'n patru după exemplele lui. El e sîmburele —nucleul—pe care se așează celelalte și astfel e binevenită zicala «Cum e sămînta așa e și rodul».

Terminarea războiului cu armele, nu implică în sine, culgerea noastră pe laurii victoriei, ci începerea războiului pe tărîmul cultural și economic. Rămîne deci ca fiecare dintre noi să fie un soldat al păcii, un apostol al culturii, între pătura țărânească ca ea să nu fie inferioară culturalicește nici unui grup etnic străin de limbă și de origine din țara noastră.

Aceasta se poate face foarte bine prin presa «CULTURA POPORULUI» cu frumoasa inscripție simbolică «Lumina-țe-te și vei fi, voește și vei putea».

Imi e cunoscută dela Cluj

Deschiderea cursurilor școlii Normale „C. Negri” din Galați

Astăzi s'au deschis la orele 8 a. m. cursurile școlii normale de băieți din Galați, în prezența profesorilor și elevilor printr'un serviciu divin, oficiat de S. S. E. von. Indovic Cosma profesorul de religie al acestei Școlii. S. S. a rostit apoi o cuvîntare clară despre năzuințele spre ideal ale oricărei școlii de elevi și profesori, fără care orice adîncire nu dă de izvoare rîcoritoare. Enumeră datoriile elevilor și încrederea ce ei trebuie să aibă în cuvîntul profesorilor, îndemnându-i la muncă statornică și ascultare.

D-l Director Em. Caraman adăncuște rostul religios și național al școlii și în deosebi al celor normale și îndeamnă la muncă spornică și încordată. După o pauză s'au și început cursurile pe clase.

Asistent.

CĂRȚI, REVISTE, ZIARE

Ardealul.

Foarte duioase rânduri, sub titlul «Mama mea», se pot citi în ziarul săptămânal «Ardealul» din Brașov (14 Oct. a. c.), iscălit de «Jag invalid».

Tot acolo, Păr. GRIVAS D. CRUCEANU scrie despre dragostea creștină, pe care o numește «sângele sufletului».

Propășirea.

În acest plăcut ziar săptămânal, care este organul Ateneului popular «Prahova» din Ploiești, găsim (în număr dela 15 Oct. a. c.) materii foarte amestecate, mai mult fălcuiri despre faptele zilei, într-o limbă foarte dese ori prea franțuzită, pentru un ziar care-și zice «organ de Ateneu popular». Astfel, citim despre «trisorii devizei...» cuvinte la care mulți au să boldească ochii fără a le înțelege.

Într-un lung foileton, cu titlul «Scrisori din Brașov. Zece capite de artă con-temporană», avem dezvoltări despre un pictor neamț din München, WALTER TEUTSCH, de fel din Brașov. Autorul, d. AUREL D. BROȘTEANU, acrive în stilul potrivit pentru foiletoanele din oricare mare ziar, «Cuvântul», «Curentul», adică pentru oamenii înaintați bine în tainele cărții. Nu e scris cu simplitatea potrivită pentru un organ de ateneu popular. Și se puteau scrie aceleași lucruri, dar altfel. Incolo, cuprinsul e foarte interesant.

În «Cercurile Culturale Invățătorești», li se dau învățătorilor sfaturi bune și pentru altfel de adunări decât pentru cercurile lor :

«În ședințele publice, învățătorii cari țin cuvântări, să lase la o parte caetul, și pe cât se poate, cele spuse sătenilor, să fie vorbite, iar nu cetite. Căci o cuvântare cetită nu impresionează îndeajuns pe sătean».

«Și în fine, la mesele comune dela aceste ședințe, învățătorii să nu facă chefuri, ci să petreacă foarte cuvioșos; și fie mai mult niște petreceri intelectuale, de cât provocate de cantitatea vinului consumat».

«Trebuie să se țină seamă că exemplul joacă mare rol în viața săteanului nostru, pentru propășirea căruia — și din punct de vedere cultural—învățătorul este obligat a face multe sacrificii, pentru ca astfel să corespundă misiunii ce i s'a încredințat».

Articole apoi ca «Industria mondială de automobile», «Noua tendință a modei la Paris» sunt lucruri prea străine de chemarea culturii populare pe care și-a luat-o un ziar. Ce interesează să știm că industria franceză de automobile nu mai face automobile 5 HP, ci de 10 HP? Și apoi ce este acest HP? Câți au să-l înțelegă? De ce deci să nu zici pe românește: 5 cai putere, 10 cai putere?

Un articol în nouri este cel cu «Prințul Fericit». Autorul are material mult, știe ceva, dar nu e turnat destul de înțeles. E cași limba din care nu poți alege mult :

«Galimatiasul incoerenței provine din întretăeri de logice: logica psihologică cu logica mentalității oamenilor și logica determinizmului neprevăzut. Intretăerea șirurilor armonice pot produce desarmonii».

Un articol mai simțit și care răspunde trebuinței de a se potrive pentru multe suferite este «Ștefan O. Iosif» de V. CORNEANU.

Știrile din ziar sunt fără rânduială și nu sunt bine alese. Cele de politică externă sunt fără interes pentru cunoștințele noastre și fără o înfățișare limpede a cuprinsului lor. În lume se petrec multe. Noi trebuie să luăm ce se potrivește țintei urmărite de noi. De aceea ce zoram eu să scriu despre «Balanța comercială deficitară» a Poloniei și cu rostiri care te lasă nedumerit?

Știri mai de interes sunt despre Serbarea dela Breaza, cu sfîntirea steagului (ei zic «drapelului», ca să nu fie pe românește) Casei Naționale «România Mare», cu «Mișcare Populației în Europa» și cu adunarea cercului propopesc din Văleni, Prahova, cu care prilej de preoții, VICTOR POPESCU și MACHE CONSTANTINESCU au făcut frumoase danii cerului: cel dintâi un loc, și cel din urmă 50.000 de lei pentru zidirea unei local protopopesc în Văleni.

Ziarul, în de obște, se arată lipsit de unitatea unei ținte. E scris de oameni care știu a scrie, dar se gândesc la un cerc prea străns când scriu, la oameni ca ei, nu la marea mulțime, și de aceea ziarul nu-și va putea ajunge ținta.

Cu cât mai meșter e Păr. MOȚA din Oraștie de a scrie un ziar popular! Cât de bine știe Sf. Sa să adune știrile care trebuie! Ce meșter este a le da în grai românesc, deși, în ce privește știința cărții, poate că scriitorii dela ziarul său nu sunt de măsura celor dela «Propășirea»!

Acestea și merit mai mare: a face bun cu puțin; și a face când ai multe, e fără osteneală. Dar «aface slab când totuși materiale ai? Asta e și mai și».

Galații-Noi.

Mult mai urât tipărit ca «Propășirea», dar totdeauna cu un cuprins bine scris și de mare felurime și bogăție, este ziarul «Galații-Noi» din Galați. Nu este număr în care să nu găsești materie foarte ademenitoare. În nr. dela 14 Oct. a. c. găsim, purtând iscălitura «Un părinte», o povestire foarte frumoasă despre un eșezământ cultural de care n'am auzit.

E vorba de așa zisul «Căminul Municipal Dr. C. Anghelescu» din Galați. În care pentru o plată foarte mică (550 de lei pe lună), peste 200 de școlari dela școlarele secundare din Galați își găsesc hrană, adăpost și privilegii în acel cămin, sub direcțiunea Profesorului COLTARU, ale cărui temelie articole în chestiunea bacalaureatului s'au putut citi prin mai multe ziare în vremea această din urmă («Curentul», «Galații-Noi»), articole care au fost băgate în seamă și despre care s'a vorbit. Așezământul acesta a crescut și în ce privește clădirea sa, fiind adăogat în vara aceasta cu o aripă care a costat cam 1.000.000 de lei.

Iată deci un așezământ cultural care înflorește roade, fiindcă cei mai mulți din școlarii adăpostiți în ele au trecut clasa; iată în parte dezlegată o greutate despre care de atâtea ori s'a vorbit și s'a scris: pacostea gazdelor, în care stau fără îngrijire și privilegii școlarii care trebuie să stea în localități de parte de părinții lor.

Nu este foarte imbucurător articolul părintelui care ne dă acele date?

A. S.

O foale se scoate cu multe greutăți. Cheltuielile sunt așa de mari în timpul de față, încât fără ajutorul abonatului foala este adesea între viață și moarte. De acela rugăm serios pe toți abonații și sprijinitorii acestei foi, cari sunt în urmă cu plata abonamentelor, să ne trimeată sumele rămase, căci numai așa foala aceasta va putea duce mal departe făclia culturii în rândurile largi ale neamului.

Deschiderea cursurilor la Școala Normală «C. Negri» din Galați

Galați, 2 Octombrie 1928

Azi s'au sărbătorit 25 de ani dela înființarea școlii de cântăreți bisericești, înființată la 1903 de actual Mitropolul al Moldovei I. P. S. Pimen pe atunci episcop al Dunării de jos. După slujirea sf. liturghii în biserica Sf. Gheorghe, în curtea căreia e această școală și după Te-deumul din sala de clas, la care a dat răspunsurile corul cântăreților din Galați condus de d. Grigorescu, Păr. Ec. Th. Popescu, actualul Director al Școlii, a făcut o dare de seamă asupra activității școlii în cei 25 ani trecuți, arătând că Școala a dat Diplome de Absolvire la 642 cântăreți. Citează pe Directorii și pe Profesorii ce i-a avut ca Pr. Traian Vintilescu, acum în București, răposatul Econ. N. Tărăbuș, Econ. Gh. Popescu, Th. Ghimpu, T. Teodorescu, mort la Iași și a. m. Amintește de reorganizarea școlii sub P. S. Nilon și concursul dat de P. S. Cosma, actualul episcop, de ajutoarele date de foștii primari și prefeți, Al. Gussi, P. Petrovici I. P. Codreanu, Gh. Codreanu și a. pentru îmbunătățirea localului, apoi da concursul comitetului școlar, care are adunați 100.000 lei pentru un nou local și a. Spune că anul acesta s'au prezentat 42 elevi, dar au fost admiși în cl. I abia 18 din lipsă de local suficient.

Școala are 43 elevi în cele 3 clase, din care o parte interia—cu un internat primitiv însă. Evocă frumusețea muzicii bisericești adnc legată de sufletul neamului nostru ca și credința lui și face urări pentru progresul școlii, felicitând pe primii

absolvenți de acum 25 ani. Corul intonează: *Bine ne-am găsit pe aci.*

D-l Silvan, în numele primei serii de absolvenți, evocă începuturile școlii și figurile profesorilor amintind cum în același local de pe malul Dunării, Păr. Tărăbuș, auzind vapoarele șuerând, punea pe cei mai slabi elevi să ia tonul, iar aceștia neputând, trecea la cei mai buni, dar și aceștia până să găsească tonul, înceta vaporul. Evocă pe colegii morți în război din cei 19 absolvenți și corul intonează în memoria lor un imn special.

Păr. Dr. I. C. Beldie, profesor al Școlii, spune că și mai înainte cu 100—125 de ani au fost școlile de cântăreți în Galați, la Maica Precista, Sf. Spiridon—și acum 70 ani și la Sf. Împărați, cudasăcâul Damian adăogâm noi, dar la 1903 s'a reînființat școala. Vorbește de rolul cântăreților și-i îndeamnă la muncă.

Păr. Dionisie Lungu, din primele serii, vorbește de chemarea sa și datorita tuturor cântăreților de a fi uniți și la înălțime. Econ. Th. Stoica, Protoereul jud. Covurului, în numele P. S. Episcop binecuvăntază școala și-i promite tot concursul mulțumind tuturor profesorilor și celor ce au ajutat o.

Au mai asistat Ec. C. Todicescu, Directorul Seminarului, Ec. Ludovic Cosma, profesor, Ec. St. Arsic, profesor, Ec. I. Diaconescu, Ec. G. Ionănescu, Arhid. Chesarie și mulți cântăreți și elevi. S'a vizitat școala și s'a servit o gustare.

Asistent.

Răspândirea unei cărți bune la noi

Se știe că cele mai bune cărți la noi se răspândesc cam 5000 exemplare în doi ani prin librării și casele de editură. Cartea „Varava” de Maria Carelli, tradusă de Econ. Ludovic Cosma, profesor din Galați, s'a răspândit în aceeași măsură, aproape numai prin prieteni și prea puțin prin librării sau autorități. Ea încă se mai cere, deși cele 5000 ex. scoase în 1925, sunt aproape complet epuizate. E interesantă statistica răspândirii acestei cărți, referitoare la patimile lui Hristos. Recordul îl ține Jud. Covurului cu Galații, circa 1000 ex. apoi Bucureștii cu circa 600 ex. Iașul cu circa 300 ex. Fălciul, Bacăul, Basarabia, Putna și Brăila cu câte 200 ex. Sibiiul, Tulcea, Căse-

tanța, Caracalul, Botoșanii, Neamțul, fie care peste 100 ex.

Romanul, Vasluiul, Râmnicul Vâlcea și Prahova, fiecare cu peste 50 ex.

și altele cu mai puține exemplare.

Cei ce au avut șanse mai bune de răspândire pot da spre cumpărare datele respective. Menționăm că și calea aceasta de răspândire prin prieteni a unei cărți are și ea riscurile ei căci unii din ei nu le mai plătesc și nici nu le restituie, iar expediția cu rambursuri lasă adesea de dorit din partea organelor care încasează, dar nu expediază rambursurile la vreme, așteptând să fie reclamate și reclamațiile se satisfac adesea după ani de zile. Pe când mai bine?

Rugăciunea unei fete tinere

Doamne, tu tronezi în senninele regiuni eterice, unde îngerii preamăresc sfântul tău nume, și cu toate acestea îndrepteți privirea ta cea plină de îngrijire către umilul vierrme, pe care o simplă frunză îl acoperă și îl hrănește. Eu deasemenia, făptură slabă și smerită, îndrăznesc a încerca, ceresculă Părinte, de a mă apropia de tine pentru a-ți închina o inimă credincioasă și o rugăciune fiescică.

Dragostea mea pentru tine biruește teama mea; încrederea în harul tău încurajează slăbiciunea mea.

Dela începutul vieții mele, aripa ta protectoare m'a acoperit; tu călăuzeai primii mei pași din momentul nașterii mele și până acuma; fiecare zi, fiecare oră îmi dau noui dovezi de bunătatea ta părintească: tu-mi dăruiești sănătate și bucurie, tu înțreții puterea vieții mele, tu desfășori în inima mea sentimentele de dragoste și recunoștință, cari trebuie să răspundă pe jubiții mei părinți de grijile și necazurile

lor pentru mine; și mai prenes de aceste sentimente, tu faci să strălucească în sufletul meu lumina cerească, care te revelează dragostei mele!

Fii binecuvânt, Părinte divin, pentru atâtea binefaceri, pe cari le-am meritat atât de puțin; Invrednicește-mă de a-mi păstra protecțiunea ta, și fie voia ta de a mă face din ce în ce mai demn de dansa.

Fie ca storfările mele să tinză totdeauna să ți placă, Creatorule, să tinză de a respecta tot-d'a-una pe părinții mei, care mă cresc în frica numelui tău; de-a desrădăcina din inima mea și din spiritul meu toți germenii răului, și de-a inobila gândurile și sentimentele mele.

Dă-mi, Doamne, o voință supusă, pentru a urma sfaturile cele bune, ca să ascult îndemnrurile cele pioase, ca să practic cultul tău divin și să împlinesc sfintele tale porunci, ca să găsesc har în ochii tuturor oamenilor.

Preot G. D. CRUCEANU
Doctorand-Hagiu.

INFORMAȚII

Cartofii necunoscuți.

Cultivarea cartofilor a fost pînă acum necunoscută în Albania. Se fac storfări mari pentru propagarea cartofilor. Ca și populația din diferite regiuni ale Europei, care la introducerea cartofilor în secolu XII și XIII, s'a opus cultivării lor, tot așa fac azi și Albanezii, cari nu vor nici să semene, nici să mănînce cartofi.

Localitatea unde s'a născut Cristofor Columb, descoperitorul Americii, nu era pînă acum cunoscută. Vedem însă, că s'a aflat tocmai acum că ar fi cuprinsul parohiei Ierez de Los Caballeros în Spania.

Serbările Aviației. — În ziua de 26 Octombrie a. c. la aerodromul dela Băneasa jud. Ilfov, va avea loc o serbare dată de aviație.

Vor lua parte la aceste serbări și din țări străine ca: Franța, Anglia, Suedia, Cehoslovacia și Germania, toate cu aeroplanele lor.

Se va da foc unui balon captiv. Apoi vor fi aruncate cu parașuta, printre cari și o româncă.

Noaptea vor fi sboruri deasupra Bucureștilor.

Beneficiul acestor serbări, se va întrebuița la ridicarea unui monument aviației.

În ziua de 22 Oct. a. c. se va pune în circulație un tren expres «Criș», între București-Oradea.

La New-York s'a început clădirea unei case, care pare a întrece închipuirea noastră.

Va avea 52 rânduri și o înălțime de 200 metri. Costul acestei clădiri va costa 6 milioane lire sterline (5 miliarde lei) — a șaptea parte din bugetul unui an întreg al țării noastre).

Încălțăminte de aluminu. — Aluminiu este un metal, destul de ușor și rezistent. Astfel un inginer polonez a făcut niște papuci de aluminiu, care permite mersul, chiar cu picioarele cele mai sensibile.

Pantoful este foarte elegant, poate avea orice culoare dotită, și în plus nu cântărește mai mult decât 100 gr. Prin urmare în curând vom purta încălțăminte de aluminiu.

Bivolii. — Din Moscova oraș în Rusia, se anunță că în apropiere de orașul Baku, o turmă de bivoli a făcut să deraiete un tren de persoane. Sânt 15 răniți, dintre cari 3 foarte grav.

Numărul vehiculelor cu motor în Praga. — Pe ziua de 1 August a. c. erau înregistrate în Praga 13.195 vehicule cu motor.

D-na Alexandrina Can. tacuzino, a fost decorată de Guvernul Cehoslovac, cu ordinul «Leul Alb», în gradul de comandor.

O știre ce ne umple de bucurie este că obștea din Comuna Dârloia—Vlădicieni ridicând un fond pentru clădirea unei biserici, în același timp a intervenit pe lângă mitropolie și la autorități pentru închiderea cârciumilor din acea comună, sau cel puțin reducerea numărului lor.

Antropofagii (măncători de oameni). — Un grup de percepitori olandezi, au fost trimiși să încaseze dările de la papușii din Guinea Olandeză; dar au fost prinși de aceștia, omorâți și mâncați.

Guvernul Olandez a hotărât o expediție de pedepsă.

Se anunță că în regiunea Kerson Ucraina, bantue o foamete mare.

Locuitorii se hrănesc cu buruienii, iar copiii lor, în număr de 300 mii, au fost lăsați de stat, care-i va hrăni pînă la 1 August anul viitor.

Ziar țigănesc. — La Moscova, s'a autorizat publicarea unui ziar în limba țigănească. În primul număr din acest ziar, este scris despre: viața pribegă a țiganilor.

Sfîntire de arhiereu. — În ziua de 14 Oct. a. c. s'a făcut, în marea catedrală ortodoxă din Sibiu, sfîntirea arhiereu a Părintelui Arhimandrit Dr. Vasile Stan, vi-carul Mitropoliei ortodoxe din Sibiu. Noul arhiereu va purta titlul de «episcop de Rășinari» sau, după datina care este la noi pentru arhieriei, se va numi «Rășinareanul», după localitatea Rășinari de lângă Sibiu. Se vede că s'a avut în vedere că Rășinari sunt localitatea în care se află mormântul marelui arhiereu Andrei Șaguna, pentru că altfel ar fi trebuit să-i zică «Brașoveanul», după orașul Brașov. De obicei, arhierelui care se află pe lângă un scaun de episcop sau mitropolit, i se dă numele unui oraș mai însemnat din cuprinsul eparchiei episcopale sau mitropolitane. Deci oraș însemnat ar fi fost Brașovul, care ține de Mitropolia Sibiiului, cu mult mai însemnat decât Rășinari.

Noul arhiereu e în vîrstă de 53 de ani, a fost profesor la seminar și director al școlii normale de învățători din Sibiu. Rămânând văduv după intrarea în preoție, s'a călugărit. În 1925 a fost sfîntit protosinghel, în 1927 arhimandrit, iar acum arhiereu. Să trăiască!

Cu Prea Sf. Sa ierarhia bisericească ortodoxă de peste munți, care sub Unguri nu număra decât 3 arhieriei, numără acum 8. Să crească și acesta și să înflorească!

Numărul evreilor. — Din totalitatea populației de 17 milioane a României-Mari, 900.000 suflete adică 5 la sută sânt Evrei. — Dintre aceștia 300.000 locuiesc în Vechiul Regat; 200.000 în Ardeal și Banat; 150.000 în Bucovina și 260.000 în Basarabia.

O jale a Bisericii din Basarabia. — Deși știrea e mai veche, totuși basarabenii nu încetează a o pomeni, ca o mare jale și durere pe sufletul lor. În seara de 6 Septembrie a. c. a fost ucis de hoți Protoiereul Ierotei Crocos în pădurea Lozova din jud. Lăpușna. Se întorcea dela o cercetare făcută în comuna Ciuciuleni și la întoarcere, au sărit hoșii și l-au omorât.

Revista bisericească «Luminătorul» din Chișinău a scris despre răposatul și mai scrie și în nr. dela 15 Oct. a. c.

Viața animalelor. După oarecari învățați și cercetători s'au stabilit diferite vârste ale animalelor. Așa: Peștii dela 100—150 ani; Corbul 70 ani. 90—110 ani gășca și papagalul; Vulturul 120—162; iar păsările mai mici 15—50 ani; Insectele o zi, câteva ore, iar pentru muscă 60 zile.

Calul trăiește cel mult 40 ani; Elefantul 100 ani, Boul 30 ani; Cănele 15 ani; Pisica 18—20 ani.

Plantele nu au vârsta hotărâtă. Așa: Edera 450 ani; nucul 600 ani; maslinul 700 ani; cedrul 800 ani și plopul negru 500—600 ani; boababul din Senegal trăiește mai mult de 6000 ani.

În Rusia sânt 3000 de leproși.

— Evreii și repaosul Sămbetei. — O petiție purtând semnăturile a 150.000 evrei a fost înaintată D-lui Ministru Anghelescu, prin care se cere ca școlarii evrei să fie scutiți de a scrie Sămbăta.

D. Anghelescu a remarcat că bancheerii evrei forțează pe funcționarii lor evrei să lucreze Sămbăta, dar totuși va lua în considerare cererea din această petiție.

Rege mahomedan trecut la catolicism. — În toate ziarle a fost nu de mult știrea despre proclamarea ca rege al Albaniei a lui Ahmed Zogu, fost, pînă deunăzi preșident al republicii albaneze.

Noul rege e mohamedan de religiune. Întru împlinirea dorului lui de a se face rege, a fost ajutat mult de Italia. Din această pricină, unele desemnuri îl arătau în genunchi la picioarele lui Mussolini, primul ministru al Italiei. Se vede că tocmai pentru a-și întări legăturile cu Italia, a trecut la catolicism care este religiunea Italiei și pe calea aceasta se zice că vrea să-și deschidă drumul ca să se însoare cu o princesă creștină.

Correspondentul din Belgrad al ziarului din Londra «Daily Express» a trimes de curând știrea ziarului său că noul rege a trecut la catolicism și că a fost botezat de nunțul apostolic.

Iar urmările rele ale cinematografelor. — În ziarul «Dimineața» (15 Oct. a. c.) citim că doi tineri din Statele Unite și anume din Statul Connecticut, au mărțurisit, înaintea judecății, că s'au apucut de hoție, fiindcă au fost ispitii de cele văzute la cinematograful Tinerii, unul de 16 și altul de 19 ani, încercaseră să prade casa unui teatru.

ECOURI. — Colaboratorul nostru Preot Grivas D. Cruceanu, hagiu, doctorand, care a călătorit prin Orient (Turcia, Grecia, Palestina și Egipt) și Occident în Italia, Franța precum și în America de Nord, Japonia și India, va începe publicarea în ziarul «Cultura Poporului», a unei serii de articole, în care să se oglindească viața religioasă și socială a românilor americani.